

*Л.А. Бондаренко, канд. екон. наук, доц.,
Криворізький економічний інститут ДВНЗ “Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана”*

ПЕРЕВАГИ ІСЛАМСЬКОГО БАНКІВНИЦТВА В УМОВАХ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Фінансова криза надала ісламській фінансовій системі можливість заявити про себе як про конкурентоспроможну альтернативу традиційним фінансам. Завдяки етичному підходу і відсутності надмірних ризиків, ісламським банкам вдалося в 2009 році досягти високих показників зростання. За даними експертів, активи шаріатських банків у 2009 році зросли на 28,6 % і становили 822 млрд. доларів.

Експерти пояснюють успіх ісламських банків їх підпорядкуванням законам шаріату, який забороняє інвестиції в зобов'язання, забезпечені іншими борговими зобов'язаннями, та в інші проблемні активи, які стали причиною фінансової кризи.

Ісламський закон забороняє мусульманам наживатися на лихварстві, отримувати або виплачувати відсотки за позичками. Крім того, він вимагає, щоб угоди ісламських банків опиралися на реальні активи. Ісламські економісти дають різні обґрунтування заборони позичкового процента, акцентуючи увагу на його експлуатаційному характері і підкреслюючи роль банківської системи в провокуванні економічної кризи.

Рекомендованим ісламською доктриною методом мобілізації грошових коштів є дольове фінансування – залучення коштів за рахунок участі інвестора в акціонерному капіталі. Саме в дольовому фінансуванні полягають значні переваги ісламського банківництва.

У західній економіці розмір позичкового процента диктує умови для розвитку реального сектора. В ісламській фінансовій системі дохід за вкладками залежить від прибутковості акцій компаній, в які банк інвестував капітал вкладників.

Фінансування за ісламською моделлю дозволяє подолати проблему залежності реального сектора від інтересів банківського капіталу, характерну для системи, заснованої на позичковому проценті. Грошові активи створюються як відповідь на інвестиційні можливості в реальному секторі, тому саме реальний сектор визначає ставку доходу у фінансовому секторі, а не навпаки. Таким чином, вже не банки будуть задавати реальній економіці темп розвитку, а виробничий сектор почне створювати для себе сприятливий інвестиційний клімат.

“У наш час існує величезний попит на продукти, гарантовані або забезпечені капіталом”, – говорить заступник голови банку “HSBC Amanah” Девід Дью. У зв'язку зі світовою кризою немусульманські інвестори також зацікавлені в менш ризикованих альтернативах традиційному банкінгу.

Конкурентоспроможність і динамічний розвиток ісламської фінансової системи відображається в постійній розробці нових продуктів, розширенні спектра ісламських фінансових установ, всеосяжній регуляторній і правовій інфраструктурі, наявності висококваліфікованих фахівців галузі.

На думку ісламських економістів, саме банківництво, побудоване на етичній основі шаріату, допоможе забезпечити більшу гнучкість і стабільність світової фінансової системи.

Бондаренко, Л.А. Переваги банківського банківництва в умовах світової фінансової кризи [Текст] / Л.А. Бондаренко // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 травня 2010 р.) : у 2-х т.– Суми :УАБС НБУ, 2010. - Т. 2. - С. 37-38.